

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku M. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P.
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu i podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 września 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 11 grudnia 2012 r. oddalił apelację skarżącego M. S. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 22 marca 2012 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji pozwanego z 22 kwietnia 2011 r., stwierdzającej, że skarżący z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, jako wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. podlega od 1 stycznia 2003 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Decyzją określono także podstawę wymiaru składek od stycznia 2003 r. do stycznia 2011 r. W sprawie ustalono, że M. S. jako jedyny wspólnik spółki z o.o. nie dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Od 1 stycznia 2003 r. zamieszkuje w Niemczech, nie jest tam jednak ubezpieczony w państwowej kasie ubezpieczenia społecznego (AOK). Podlega jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz dobrowolnemu chorobowemu w instytucji finansowej. Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołujący się podlega polskiemu

ustawodawstwu. Nie dał wiary M. S., że na terenie Niemiec prowadzi działalność gospodarczą, jako że nie przedstawił na tą okoliczność żadnych dowodów. W apelacji skarżący zarzucił, błędne ustalenie o nieprowadzeniu przezeń działalności gospodarczej w Niemczech, czego nie wykazywał, gdyż jego zdaniem była to okoliczność bezsporna. Złożył dokumenty wskazujące na prowadzenie działalności i opłacanie składek w Niemczech. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu oddalenia apelacji stwierdził, że „w pełni akceptuje stan faktyczny poczyniony na etapie postępowania pierwszo instancyjnego” i aprobuje „argumentację prawną” orzeczenia Sądu Okręgowego. Wbrew twierdzeniom skarżącego nie było niesporne na etapie postępowania administracyjnego i sądowego to, czy prowadził działalność w Niemczech. Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, że skarżący nie wykazał, aby prowadził w Niemczech od 1 stycznia 2003 r. działalność na własny rachunek. W postępowaniu w piśmie z 13 czerwca 2011 r. (przed pierwszą rozprawą) zobowiązano odwołującego się do złożenia w terminie 14 dni wszelkich wniosków dowodowych. Pozwany kontestował twierdzenia skarżącego. Sąd pouczał odwołującego się o zasadzie koncentracji materiału dowodowego oraz kontrydiktoryjności prowadzonego postępowania. Przed ogłoszeniem wyroku odwołujący się podał, że podtrzymuje odwołanie, nie zgłaszał żadnych nowych dowodów z dokumentów, bowiem wszelkie dowody zostały zgłoszone w trakcie postępowania przed organem rentowym. Sąd Apelacyjny dokumenty dołączone do apelacji uznał za spóźnione w rozumieniu art. 381 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podano, co następuje:

„1. W niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności przyjmowania za własne przez sąd II instancji ustaleń faktycznych sądu I instancji, w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych, oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd II instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku. Sąd II instancji uznał dowody dołączone do apelacji, jako spóźnione w rozumieniu art. 381 k.p.c., podczas gdy potrzeba ich zgłoszenia

wyniknęła dopiero w związku z wydaniem wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P.. Pominięcie dowodów zgłoszonych wraz z apelacją stanowi naruszenie art. 381 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c.;

2. Nie zastosowanie, w przedmiotowej sprawie art. 12a ust. 5 lit a –d Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 574/72 w sprawie wykonywania wspomnianego Rozporządzenia Rady nr 1408/71, doprowadziło do błędnego ustalenia, że Pan M. S. podlega ubezpieczeniu społecznemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podczas gdy zgodnie z obowiązującym prawem w jego sytuacji powinna zostać wdrożona procedura opisana w art. 12a ust. 5 lit a –d Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 574/72 w sprawie wykonywania wspomnianego Rozporządzenia nr 1408/71, polegająca na osiągnięciu odpowiedniego porozumienia Niemieckich i Polskich władz ubezpieczeniowych”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie został oparty na zasadnej podstawie przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

W pierwszej kolejności odwołuje się do istotnego zagadnienia prawnego, jednak nie przedstawił istotnego zagadnienia prawnego, które ma na uwadze przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sformułowane kwestie nie wykraczają, bowiem poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa. Nie stanowią żadnego *novum*. Były już rozważane w orzeczeniach Sądu Najwyższego, co wnioskodawca sam zauważa, jednak nie przedstawia doniosłego problemu prawnego, juretycznie opracowanego. Wniosek ogranicza się do przedstawienia stanowiska, które nie składa się na istotne zagadnienie prawne. Oczywiście jest, że pierwszeństwo ma przepis art. 378 § 1 k.p.c., czyli obowiązek rozpoznania zarzutów apelacji przez sąd odwoławczy wyprzedza ustalenia stanu faktycznego. Sąd odwoławczy (drugiej instancji) samodzielnie ustala stan faktyczny i może poprzestać na ustaleniach faktycznych sądu pierwszej instancji, o ile je podziela w aspekcie materiału zebranego w pierwszej i drugiej instancji (art. 382 k.p.c.). Czym innym jest obowiązek sądu apelacyjnego wynikający z rozpatrzenia zarzutów apelacji, a więc także, gdy dotyczą postępowania dowodowego. Innymi słowy sąd drugiej instancji

samodzielnie rozstrzyga sprawę, co poprzedza obowiązek samodzielnego ustalenia stanu faktycznego, a co wyprzedza obowiązek rozpatrzenia zarzutów apelacji. W konsekwencji prawo materialne stosuje dopiero po rozparzeniu zarzutów apelacji i dokonaniu własnych ustaleń faktycznych. Nie są to jednak zasady szczególnie skomplikowane, a przede wszystkim nie składają się na istotny problem w wykładni i stosowaniu prawa procesowego. Odwoływanie się do tych kwestii jakościowo nie osiąga rangi istotnego zagadnienia prawnego. Oceny tej nie zmienia wskazanie na art. 381 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c. (zapewne chodzi o przepis art. 233 § 1 k.p.c.), gdyż zastosowanie art. 381 k.p.c. zależy od okoliczności konkretnej sprawy i kontrola w tym zakresie byłaby właściwa w przypadku odwołania się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a nie z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

2. Natomiast niezastosowanie art. 12a ust. 5 lit a-d rozporządzenia nr 574/72 nie może być oceniane, gdyż skarżący nie twierdzi, że skarga jest oczywiście uzasadniona i nawet hasłowo nie odwołuje się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Nie wystarczy powtórzenie treści regulacji prawnej i zarzut, że „Brak zastosowania zacytowanych przepisów art. 12a Rozporządzenia Nr 574/72 prowadzi do błędnej wykładni art. 14a ust. 2 Rozporządzenia Nr 1408/71, a co za tym idzie do błędnych wniosków będących podstawą zaskarżonego wyroku, w postaci uznania, że Pan M. S. podlega ubezpieczeniu społecznemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w oparciu o art. 6 w związku z art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych”. W sprawie ustalono, że skarżący nie prowadził w Niemczech w spornym okresie działalności podlegającej ubezpieczeniu społecznemu. Ustalenia faktyczne, na których oparto zaskarżony wyrok wiążą Sąd Najwyższy w rozpoznaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to obowiązuje również na etapie przedsądu, w tym w ocenie podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu i późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych. Innymi słowy, skoro ustalono, że skarżący nie prowadził działalności gospodarczej w Niemczech, to tracą na znaczeniu zarzuty odwołujące się do prawa materialnego - przepisów rozporządzeń nr 574/72 i nr 1408/71. Argumentacja ta wykracza ponad potrzebę, albowiem – tak jak już zauważono – wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wskazuje art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

jako podstawy przedsądu i nawet nie twierdzi, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”.

Z tych motywów, z braku zasadnej podstawy przedsądu, orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.

aw